

Бондаренко Василіса Дмитрівна

Сучасна Ісламська Республіка Іран як осередок ескалації регіональної небезпеки на Близькому Сході

УДК 327

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-5.15>

Бондаренко Василіса Дмитрівна
аспірант кафедри міжнародних відносин та світової політики
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
вул. Юрія Іллєнка, 36/1, Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-4100-8554

З огляду на поточні реалії міжнародних відносин та цілі деяких держав посісти роль лідера у регіональних перспективах за рахунок ядерного озброєння та агресивної зовнішньої політики, виникає критична необхідність стримування країн-ізоїв з метою забезпечення мирного співіснування, стабільності, також недопущення ескалації ворожих зовнішньополітичних курсів до можливості виникнення Третьої світової війни.

Дана наукова стаття має на меті дослідити актуальні для сьогодення питання причинно-наслідкового зв'язку чому сучасний Іран можна доцільно вважати епіцентром напруги та порушення безпеки у відповідних геополітичних регіонах, однією із причин виникнення Третьої світової війни, а також проаналізувати хід реакційної політики Заходу на агресивний зовнішньополітичний курс офіційного Тегерану. Відповідно варто зазначити, що географічна приналежність Ірану до регіону Близького Сходу створює все більшу загрозу для держав, які географічно розташовані у Чорноморському регіоні, до яких належить і Україна, а також для країн, які належать до регіону Південного Кавказу. Фактична прямо-опосередкована залученість Ірану у російсько-українській війні не є єдиним фронтом на якому Іран активно залучений у збройних конфліктах, змушуючи регіональних гравців, а також колективні сили Заходу протистояти агресивній політиці Тегерану.

Корелятивно до актуальності наукової роботи з метою дослідження поставленої проблеми автором застосовувались ряд методів задля отримання наукових результатів, до яких варто віднести низку теоретичних, комплексних та емпіричних методів наукового дослідження, а саме сходження від абстрактного до конкретного, аналіз та синтез, структурний, залучення індукції та дедукції, моделювання, спостереження та порівняння.

Результати дослідження систематично виокремлюють три основні зовнішньополітичні вісі, на яких операційно діє Ісламська Республіка Іран, а саме: "Близький Схід - Південний Кавказ - Східна Європа". Зазначена вісь оперативних напрямків зовнішньополітичної діяльності Ірану відповідає на поставлене наукове питання значимості ролі Ірану як осередка руйнування регіональної безпеки на відповідних геополітичних напрямках, а також проводить аналітичне дослідження зв'язку курсу Ірану та можливості виникнення Третьої світової війни. Наукове дослідження систематизує еволюційні зміни у зовнішньополітичному курсі США у регіоні Близького та Середнього Сходу, враховуючи елементи загроз та порушення балансу сил Ісламською Республікою Іран.

Ключові слова: регіональна безпека, Близький Схід, ескалація, Іран, Третя світова війна, політика стримування, постачання зброї, російсько-українська війна.

Вступ. Регіон Близького Сходу історично вважався одним із найбільш турбулентних у всьому світі, адже геополітичні події у цій частині світу створювали найбільші виклики як на глобальному, так і на регіональному рівнях. Враховуючи послідовий деструктивний зовнішньополітичний курс Ісламської Республіки Іран із часів кінця ХХ століття та безпосередньо після Ісламської Революції у 1979 році, можна зауважити, що офіційний Тегеран доцільно може претендувати на роль джерела геополітичної турбулентності у регіоні Близького Сходу та Південного Кавказу, адже ідеологічно, політично, дипломатично та військово Іран цілковито підтримує та фінансує як міжнародну та регіональну нестабільність, російсько-українську війну так і пряолінійно руйнує колективну безпеку та позитивні тенденції в регіоні Перської Затоки та Південного Кавказу. Надаючи підтримку російським повітряним ударам іранськими дронами, теократичний режим Тегерану одночасно військово і політично залучений у ряді регіональних конфліктів та війн на Близькому Сході роблячи

його осередком розповсюдження деструктивно налаштованого політичного режиму та однією із першопричин ескалації напруги у регіоні Перської Затоки.

Відповідно до визначеного порядку у регіоні, колективний Захід на чолі із Сполученими Штатами, як гарантом безпеки повинен вчасно та безпомилково реагувати на поставлені проблеми задля збереження стабілізації регіонів та недопущення виникнення чергової світової катаклізму, також вчасно фрагментувати підходи своєї зовнішньополітичної стратегії та основні інструменти впливу у регіоні. Офіційні візити адміністрації Дж. Байдена влітку цього року отримали неоднозначні оцінки світових аналітиків, проте варто зазначити, що візит американського президента був доцільним, адже нагадав про силу та важливість присутності США, як зовнішньої сили в регіоні.

Мета та завдання. Метою даної наукової роботи є дослідження причинно-наслідкового зв'язку сучасної зовнішньої політики Ірану, наслідків ескалації регіональної безпеки у глобальній

перспективі а також розгляд, констатація та аналіз політики США за адміністрації Дж. Байдена, як гаранта безпеки у геополітичному регіоні Близького Сходу.

Наукової завдання статті передбачають визначення основних характеристик загроз з боку сучасного курсу Ісламської Республіки Іран, дослідження процесу розвитку зовнішньополітичного курсу країни-агресора в регіоні та реакційної політики США на ескалацію небезпеки в регіоні. Наукові завдання даної статі також доповнюватимуться аналізом впливу нових викликів міжнародній безпеці на зміни американської політики в регіоні за адміністрації Дж. Байдена.

Методи дослідження. У даній науковій статті автором було використано ряд академічних методів задля досягнення поставленої мети та завдань, а саме:

Методи дослідження застосовані у науковій статті		
Теоретичні	Комплексні	Емпіричні
- сходження від абстрактного до конкретного; - загальна форма руху наукового пізнання; - закон відображення дійсності в мисленні	- аналіз та синтез; - емпіричний; - структурний; - індукція - дедукція; - моделювання	- спостереження; - порівняння.

Результати. На сьогоднішній день Ісламська Республіка Іран виступає у ролі головного епіцентру геополітичної турбулентності у регіоні Близького Сходу та безпосередньо на Південному Кавказі. Враховуючи сучасну геоситуативну мапу регіону варто зазначити, що зовнішньополітичний курс країни розмежовується головними трьома напрямками, які мають тектонічний вплив на безпекову ситуацію в регіоні.

Основоположними всіяма зовнішньополітичної спрямованості Тегерану у приналежних регіонах можна окреслити відповідно наступними оперативними напрямками “Близький Схід – Південний Кавказ – Східна Європа”. Спонування російських авіаударів дронами в Україні в черговий раз підтверджують факт про те, що Тегеран де-факто приймає активну участь в окупаційній війні Росії проти України. Візит Секретаря Ради національної безпеки Росії Миколи Патрушева у листопаді 2022 у Тегеран виконав роль чергового переговорного майданчика між Тегераном та Москвою про передачу російському арсеналу ракет різного радіусу ураження [8]. Постачання нового комплексу озброєння Росії означитиме нову ступінь залученості режиму аятол проти України. Доцільно буде зазначити, що подібна підтримка країни-агресора прямолінійно впливає на безпекову ситуацію у регіоні

Чорного моря, з яким берегує Україна. Стан ворожості та напруженості між Ісламською Республікою Іран та Україною також доповнюється і тим, що Росія наразі продовжує залишатись партнером та технологічним покровителем Ірану на шляху розробки Тегераном власної ядерної зброї, що прямолінійно суперечить міжнародним угодам та обмеженням [5]. Попри ряд міжнародних угод та домовленостей, які були ігноровані Тегераном, керівництво країни продовжує розробку уранових копалень та здійснює збагачення урану до рівня збройового. Враховуючи останні тенденції офіційного Ірану щодо уранового збагачення, зокрема на спеціалізованих підприємствах викликало не тільки регіональну, але і світову напруженість [6]. У відповідь на це, Іран наполегливо повідомляв про те, що уран, який видобували на ядерному об’єкті Фордо призначений виключно лише для цивільних цілей. З досвіду відомо, що будь-які потуги Ірану до збагачення своєї ядерної програми мають на меті створення ядерної зброї. Одночасно, твердження Ірану про розробку виключно “мирного атому” символічно вказує на ті ж самі запевнення про неучасть у постачанні зброї російській армії. Подібна ескалація у відносинах із світовою спільнотою, з огляду на неприховані наміри Тегерану створити власну ядерну зброю, аби досягти статусу лідерства в регіоні, відбувається на тлі участі Ірану в агресивній війні Росії проти України. Чергові наміри побудувати виробничу лінію з випуску ударних дронів на території Росії та надати Москві балістичні ракети різного радіусу дії підтверджують участь Ірану у війні проти України та зараховують його до недружніх до України країн.

Патологічна наполегливість керівників Ірану створити власну ядерну зброю свідчить про обмеженість мислення урядом аятол про ядерну зброю як про головний чинник у геополітичних змаганнях Ірану у регіоні та у світі. Підтримка та заохочення Ірану з боку Кремля на цьому шляху, яка стимулює протистояння Тегерану з цивілізованим світом

та схвалює розробку ядерної зброї всупереч міжнародним санкціям, може призвести до ескалації напруженості як у війні в Україні, так і до виходу процесу озброєння Ірану з під контролю та провокації глобального ядерного протистояння.

Попри втручання Ірану у російсько-українську війну, Іран проводить активну інтервенціоністську політику у регіоні Близького Сходу, безпосередньо у Саудівській Аравії, Ємені, Сирії, Бахреїні, Лівані та Іраку, виводячи Іран на лідерські позиції агресивного втручання у внутрішні справи інших країн у регіоні [4]. Амбітність та наполегливість Ірану щодо створення ядерної зброї, керується колишніми імперськими мотивами та не полишає своєї головної мети грати роль ключового гравця на Близькому Сході. Зіштовхуючись із протистоянням країн-лідерів Перської Затоки, а також реакційною політикою цивілізованого Заходу, Іран залишається одним із найнебезпечніших гравців регіонального та глобального ешелону сучасних міжнародних відносин.

Згадуючи про регіон Близького Сходу стабілізація загальної політичної ситуації у цій частині світу константно підривається за рахунок збереження Тегераном своїх воєнізованих угруповань у певних країнах регіону таких як Сирія, Ліван та Ірак. Відкриті загрози Саудівській Аравії, які почали надходити на початку листопада, вірогідно використовувались Тегераном задля відвернення уваги Заходу від національних протестів, які почалися після загибелі затриманою поліцією жінки за “неправильне” носіння хіджабу [11]. Варто зазначити, що наразі офіційний Тегеран є одним із найдеструктивніших елементів у регіоні, яка поступово стає осередком нових викликів, загроз та катаклізм, за рахунок набуття ядерної зброї за допомогою Росії.

Іншим плацдармом для реалізації руйнівного зовнішньополітичного курсу Ірану виступає регіон Південного Кавказу. Підтримка одностороннього типу Вірменії у Карабахському конфлікті, створює загрозу будівництва цілісної системи регіональної безпеки. Виступаючи проти відкриття Зангезурського коридору, Іран переслідє геополітичну позицію проти інтересів Заходу. Європейський Союз та США виступають за відкриття комунікативної лінії у регіоні, яка має на меті делімітацію та демаркацію кордонів і відповідно підсилить безпековий рівень на цих територіях. Ворожа спрямованість ІРІ проти державної безпеки сусіднього Азербайджану, підказує офіційному Баку розпочати доцільний курс зближення з Ізраїлем задля протистояння балансу сил проти Ірану. Враховуючи все вище перераховане, логічним буде зробити висновок, що Іран все більш деструктивно впливає на геополітичну та військову стабільність на Південному Кавказі. Режими пристрасних послідовників ісламізму, аналогічно до регіону Близького Сходу не дозволяє створити режим колективної безпеки.

За сучасних реалій міжнародних відносин та світі, що постійно глобалізується існування держав поза системою колективної регіональної безпеки неможливе, відповідно мова може йти лише про безпеку в регіоні в цілому [12].

Розглядаючи досліджуване питання комплексно Іран демонструє та підтверджує, що після Ісламської революції, країна віддано наслідує курс фундаментального принципу незалежності та підпорядкування великим державам Заходу та Сходу, серед головних характеристик якого влучним буде назвати неконструктивність, антигуманізм та антигуманітарність, які прямолінійно суперечать законам ісламу. На Близькому Сході Іран використовує політику відвертання уваги мусульманських країн від інших держав, активно використовуючи шіїзм у своїх зовнішньополітичних спекулятивних цілях у таких країнах як Сирія, Ліван та Ірак, частково Бахрейн та хуситів Ємену. Пропагування тези про захист країн від релігійної несправедливості та вторгнення сіоністів, фактично фрагментує цілісність системи регіональної безпеки Близького Сходу. Сирія відіграє роль одного з плацдармів за рахунок підтримки Росії та режиму Башара Асада. Зовнішньополітичний курс подібної архітектури знищуючи перспективу створення нової системи колективної безпеки. Створення штучної релігійної пропаганди фактично протиставляє країни регіону одна одній, прискорюючи теми нарощення напруги.

Відповідно після окреслення сучасного стану сил та пертурбаційного впливу Ірану на регіон, а також враховуючи що за останнє десятиліття регіон Близького Сходу та Південного Кавказу перебував у постійних геополітичних катаклізмах, стає за необхідним проаналізувати політику колективного Заходу, а насамперед центрального гаранта безпеки в регіоні – США. Збудувавши свою передвиборчу кампанію на необхідності кардинального перегляду зовнішньополітичного курсу по відношенню до регіону Перської Затоки, а також відходу від радикалізму Дональда Трампа, перший рік каденції Дж. Байдена запровадив більш жорстку політику по відношенню до авторитарних режимів таких як Саудівська Аравія, просуюючи та підтримуючи демократичні цінності, зокрема права людини. Байден розпочав курс на збалансування політики у питанні палестинсько-ізраїльського конфлікту, та все ж таки поновив переговори з Іраном, проте як і за його попередника Дональда Трампа, Дж. Байден продовжував спиратись на близькосхідних партнерів – насамперед Ізраїль та більш помірні демократичні режими, що поєднують у собі значну противагу іранській загрозі. Візити та комунікація між країнами в регіоні все ж таки довела, що взаємовідносини Сполучених Штатів та Ізраїлю залишаються системоутворюючим елементом близькосхідної стратегії Джо Байдена.

Перший рік президентства чинного американського президента залишили регіон Близького Сходу на периферійному ешелоні для. Попри це варто наголосити, що війна Росії проти України внесла свої радикальні зміни у геополітичний курс Сполучених Штатів, а також вкотре підкреслила неабияке значення регіону у питанні американських національних інтересів. Надаючи коротку характеристику пріоритетам країни, США як і завжди переслідують зацікавленість у збільшенні видобутку нафти, ризик посилення взаємовідносин між Росією та Іраном, а також значне погіршення у переговорному процесі щодо іранської ядерної програми змусили американську адміністрацію Байдена розпочати перезавантаження американського зовнішньополітичного курсу в регіоні. Підхід до просування прав людини був змінений на більш реалістичні підходи струмування країн-ізоїв, а також налагодження та поліпшення відносин з ключовими близькосхідними партнерами про, що свідчать візити у регіон Байдена влітку цього року, головною метою яких фактично стало створення противаги присутності та впливу Китаю та Росії.

Стосовно Ісламської Республіки Іран, політична лінія «максимального тиску», започаткована попередником Байдена, Дональдом Трампом була видозмінена на політику «розумного тиску». Квітень 2021 року став визначальним моментом поліпшення ситуації на Близькому Сході та безпосередньо між двома країнами, адже переговори з офіційним Тегераном щодо Спільного всеосяжного плану дій були відновлення, але у результаті повернулися до періоду стагнації після обрання новим президентом ІРІ – І. Раїсі – послідовника жорсткої політики проти демократичного Заходу. Уряд Раїсі неодноразово висував абсолютно нереалістичні вимоги американській адміністрації, щодо виключення Корпусу вартових ісламської революції із списку терористичних організацій, а також надання Ірану гарантій, що будь-яка наступна адміністрація не відмовиться від Угоди [7]. Варто зазначити, що з моменту початку каденції Байдена, Іран значно просунувся у своєму технологічному розвитку, що почало викликати значні занепокоєння у судніх країнах в регіоні, насамперед мова йде про Саудівську Аравію та Ізраїлі. враховуючи проведений аналіз політичного курсу розвитку іранської ядерної програми не залишається єдиним занепокоєнням як країн-сусідів, так і Вашингтону, що змусило Байдена здійснити перегляд своєї політики відносно Тегерану. Початок повномасштабної війни Росії проти України ще більше загострили відносини США із партнерами у регіоні, адже лідери Саудівської Аравії, ОАЕ та Ізраїлю не приєдналися до введеного санкційного режиму Сполученими Штатами проти Росії, адже прагнули витримати дистанцію між напругою Заходу та Москви. Проте війна в Україні лише

в черговий раз наголосила та підкреслила стратегічну важливість близькосхідного регіону для світового енергетичного сектора, також факт постійного зростаючого значення країн-експортерів нафти для світової спільноти та глобальної економіки.

Офіційний візит Байдена до Ізраїлю в липні цього року надав змогу країнам-партнерам підписати нову угоду «Єрусалимську спільну декларацію про стратегічне партнерство США та Ізраїлю», яка стала одним із важелів для окреслення нового прагматичного курсу США в регіоні. Президент Байден чітко зазначив, що США готові використати силу, щоб зупинити отримання ядерної зброї Іраном [6]. Це свідчило про дійсні наміри Вашингтону повернути собі роль стримувача у регіоні, також еволюції вирішення іранської ядерної проблеми.

Одним із найголовніших практичних результатів близькосхідного візиту Байдена вважається виступ американського президента на саміті РСДПЗ +3, який об'єднав під своєю парасолькою Саудівську Аравію, Бахрейн, Катар, Кувейт, Оман, ОАЕ, Єгипет, Ірак та Йорданію. Стратегічним наміром саміту та активної участі США полягав у запевненні країн, що США і надалі залишатимуться головним стратегічним партнером країн Близького Сходу, а також посилюватимуть свою присутність у регіоні на противагу Росії та Китаю, адже створений політичний вакуум поставив під загрозу сферу впливу Вашингтону.

На противагу своєму попередникові Д. Трампу, Байден наголосив що за наступних років США чітко дотримуватимуться своїх основоположних принципів, які включають: стратегічне партнерство, стримування, дипломатію, інтеграцію та цінності [10]. Амбітношою ініціативою Заходу по відношенню до регіону може також виступити проект, який обговорювався американським президентом та лідерами країн Близького Сходу. Визначивши курс Ірану за такий, що підриває безпеку в регіоні Ідея про створення інтегрованої системи безпеки в регіоні, за посередництва засобів протиповітряної оборони Ізраїлю, Єгипту, Йорданії та інших країн Перської Затоки стала однією із ключових, яку визначив зовнішньо-політичний курс США. Створення такої системи колективної безпеки, за причини перебування у постійній небезпеці від загрози балістичних ракет та безпілотних авіаційних систем, що знаходяться у бойовій готовності та запускаються Іраном та його союзниками в Ємені, Іраку, Сирії та Лівані стане платформою та новою можливістю для США залучитися довірою від близькосхідних партнерів, а також створити так звану систему колективної безпеки, або «Близькосхідного НАТО 2.0», проте якщо розглянути комплексно таку систему, то вона є більше продовженням «Авраамських угод», укладених Д. Трампом ще у 2020 році.

Система такої архітектури могла б відігравати роль допоміжного союзу, в якому Сполучені Штати

відігравали основоположну роль та підтримували загальний рівень безпеки в регіоні.

Висновки. Відповідно до проведеного наукового дослідження автором статті було досягнуто ряд наукових результатів та висновків, які достовірно свідчать, що зовнішньо-політичний курс сучасної Ісламської Республіки Іран можна вважати найбільш турбулентний та системо-руйнівним. Напрямами оперативної спрямованості сучасного ЗП курсу Ірану було визначено вісь «Близький Схід – Південний Кавказ – Східна Європа», на якому Іран активно проявляє агресивно налаштовану політику, спрямовану на повернення собі ролі країни-лідера в регіоні, а також розробку своєї ядерної програми. Активна присутність Ірану, підтримка воєнізованих угруповань в інших країнах регіону, схильність Ірану до вірменської сторони у Карабахському конфлікті, а також постачання російської армії воєнізованими дронами в окупаційній війні проти України виводить Іран на ешелон головного джерела небезпеки у відповідних геополітичних регіонах, а також доволі вагомою причиною виникнення Третьої світової війни.

Відповідний курс Ісламської Республіки Іран вимагає від колективного Заходу на чолі із США, як гаранта безпеки у регіоні Близького Сходу, змінити вектори своєї близькосхідної політики. Адміністрація Джо Байдена запровадила більш жорстокий підхід до авторитарних режимів, безпосередньо до Саудівської Аравії, було розпочато новий курс на гармонізацію та врегулювання палестинсько-ізраїльського конфлікту, а також поновлено переговори із офіційним Тегераном. Варто зазначити, що проведене наукове дослідження наголошує на критичній необхідності на стримуванні Ірану так залишається системоутворюючим елементом у близькосхідній політиці США, доповнювана опорою на традиційних американських партнерів – Ізраїль та помірковані режими, які на протистоять іранській загрозі.

Офіційний візит Байдена на Близький Схід нагадав про вагомість США та певний рівень сили впливу, проте наразі доволі рано говорити про фактичні результати нової близькосхідної стратегії адміністрації американського президента. Якщо адміністрація Байдена віднайде в собі сили створити новий регіональний імпульс, це стане великою перемогою, та принесе значні переваги у стримуванні загрози яке як на регіональному, так і на глобальному рівнях з боку Ірану.

ЛІТЕРАТУРА:

1. «Іран та Північна Корея—дестабілізація регіону.». Дужа, І.А., (2019).
2. «Патрушев прибув до Ірану говорити, можливо, про балістичні ракети», Лотоцька Н., (2022). [Електронний ресурс. Точка доступу: https://lb.ua/society/2022/11/09/535278_patrushev_pribuv_iranu_govoriti.html].

3. «Не лише Україна. В яких ще війнах і конфліктах задіяний Іран?», Хотин Р., (2022). [Електронний ресурс. Точка доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-iran-viyna-koflikty/32114048.html>].

4. «Що хоче Іран від РФ в обмін на дрони: CNN опублікував версію розвідки США, Печенюк А. (2022) [Електронний ресурс. Точка доступу: <https://www.unian.ua/world/shcho-iran-hoche-vid-rf-v-obmin-na-droni-cnn-opublikuvav-versiyu-rozvidki-ssha-12034827.html>].

5. «Ескалація напруженості у відносинах між Іраном та міжнародною спільнотою відбувається на тлі участі Ірану в агресивній війні Росії проти України», Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень «Борисфен Інтел», (2022). [Електронний ресурс. Точка доступу: <https://bintel.org.ua/analytics/eskalaciya-napruzhenosti-u-vidnosinax-mizh-iranom-ta-mizhnarodnoyu-spilnotoyu-vidbuvayetsya-na-tli-uchasti-iranu-v-agresivnij-vijni-rosii-proti-ukraini/>].

6. «США готові використати силу, щоб зупинити отримання Іраном ядерної зброї», Потоцька Н. (2022). [Електронний ресурс. Точка доступу: https://lb.ua/world/2022/07/15/523227_ssha_gotovi_vikoristati_natsionalnu.html].

7. Mazzucco L., Alexander K. Growing Pains: The Promise and Reality of Biden's Middle East Policy. The Washington Institute Policy Analysis. (2022) [Електронний ресурс. Точка доступу: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/growing-pains-promise-and-reality-bidens-middle-east-policy/>].

8. Russian offensive campaign, ISW, 2022. Точка доступу: https://lb.ua/society/2022/11/09/535278_patrushev_pribuv_iranu_govoriti.html

9. The United States Strengthens Cooperation with Middle East Partners to Address 21st Century Challenges. The White House. 2022, July 16. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/07/16/fact-sheet-the-united-states-strengthens-cooperation-with-middle-east-partners-to-address-21st-century-challenges/>.

10. «Неправильно носила хіджаб». Трагічне вбивство в Ірані та масові протести, які сколихнули країну», Малюк Б. (2022). [Електронний ресурс. Точка доступу: <https://vikna.tv/video/svit/protesty-v-irani-smert-mahsa-amini-shho-vidomo/>].

11. «Іран та війна в Нагірному Карабаху», Волохов В. (2022). [Електронний ресурс. [Електронний ресурс. Точка доступу: <https://bintel.org.ua/analytics/geopolitics/iran-i-vijna-v-nagirnomu-karabaxu/>].

REFERENCES:

1. Duzha, I.A. «Iran ta Pivnichna Koreya—destabilizatsiya rehionu.», Zbirnyk naukovykh prats' «Hileyu», Bila Tserkva, 2019.
2. Lototska N., «Patrushev prybuv do Iranu hovoryty, mozhylyvo, pro balistychni rakety», LB. UA, (2022), [Elektronnyy resurs. Tochka dostupu: https://lb.ua/society/2022/11/09/535278_patrushev_pribuv_iranu_govoriti.html].
3. Khotyn R., «“Ne lyshe Ukrayina. V yakykh shche viynakh i konfliktakh zadiyanuy Iran?»», Radio Svoboda, (2022), [Elektronnyy resurs. Tochka dostupu: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-iran-viyna-koflikty/32114048.html>].

4. Pechenyk A., "What Iran wants from the Russian Federation in exchange for drones: CNN published the version of US intelligence", *informatsiyne agenzstvo "Unian"*, (2022). [Elektronnyy resurs. Tochka dostupu: <https://www.unian.ua/world/shcho-iran-hoche-vid-rf-v-obmin-na-droni-cnn-opublikuvav-versiyu-rozvidkisssha-12034827.html>].

5. Nezalezhnyy analitychnyy tsentr heopolitychnykh doslidzen "Borysfen Intel", «Eskalatsiya napruzhenosti u vidnosynakh mizh Iranom ta mizhnarodnoyu spil'notoyu vidbuvayet'sya na tli uchasti Iranu v ahresyvnyy viyni Rosiyi proty Ukrayiny», (2022). [Elektronnyy resurs. Tochka dostupu: <https://bintel.org.ua/analytics/eskalaciya-napruzhenosti-u-vidnosinax-mizh-iranom-ta-mizhnarodnoyu-spilnotoyu-vidbuvayetsya-na-tli-uchasti-iranu-v-agresivnij-vijni-rosii-proti-ukraini/>].

6. Pototska N, "SSHA hotovi vykorystaty sylu, shchob zupynyty otrymannya Iranom yadernoyi zbroyi", (2022). [Elektronnyy resurs. Tochka dostupu: https://lb.ua/world/2022/07/15/523227_ssha_gotovi_vikorystati_natsionalnu.html].

7. Mazzucco L., Alexander K. Growing Pains: The Promise and Reality of Biden's Middle East Policy. The Washington Institute Policy Analysis. (2022).

[Elektronnyy resurs. Tochka dostupu: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/growing-pains-promise-and-reality-bidens-middle-east-policy/>].

8. Russian offensive campaign, ISW, 2022. [Elektronnyy resurs. Tochka dostupu: https://lb.ua/society/2022/11/09/535278_patrushev_pribuv_iranu_govoriti.html].

9. The United States Strengthens Cooperation with Middle East Partners to Address 21st Century Challenges. The White House. 2022, July 16. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/07/16/fact-sheet-the-united-states-strengthens-cooperation-with-middle-east-partners-to-address-21st-century-challenges/>].

10. Maluyk B., «Nepravyl'no nosyla khidzhab». Trahichne vbyvstvo v Irani ta masovi protesty, yaki skolykhnyly krayinu», *Vikna*, (2022). [Elektronnyy resurs. Tochka dostupu: <https://vikna.tv/video/svit/protesty-v-irani-smert-mahsa-amini-shho-vidomo/>].

11. Volokhov V., «Iran ta viyna v Nahirnomu Karabaku», *Nezalezhnyy analitychnyy tsentr heopolitychnykh doslidzen "Borysfen Intel"*, (2022). [Elektronnyy resurs. Tochka dostupu: <https://bintel.org.ua/analytics/geopolitics/iran-i-vijna-v-nahirnomu-karabaxu/>].

Contemporary Islamic State of Iran as a center of escalation of regional insecurity in the Middle East

Bondarenko Vasyliya Dmytrivna

Postgraduate Student at the Department of International Relations and World Politics

Institute of International Relations of the National University of Taras Shevchenko of Kyiv
Yuriy Illenka str., 36/1, Kyiv, Ukraine

In view of the current realities of international relations and the goals of some states to assume the role of a leader in regional perspectives at the expense of nuclear weapons and an aggressive foreign policy, there is a critical need to restrain rogue countries to ensure peaceful coexistence, stability, as well as to prevent the escalation of hostile foreign policy courses to the possibility of The Third World War.

The purpose of this scientific article is to investigate the current issues of cause and effect, why modern Iran can reasonably be considered the epicentre of tension and insecurity in the relevant geopolitical regions, one of the causes of the Third World War, as well as to analyse the course of the reactionary policy of the West to the aggressive foreign policy course of official Tehran. Accordingly, it is worth noting that Iran's geographical affiliation to the Middle East region poses an increasing threat to states that are geographically located in the Black Sea region, to which Ukraine also belongs, as well as to countries that belong to the South Caucasus region. The actual direct and indirect involvement of Iran in the Russian-Ukrainian war is not the only front on which Iran is actively involved in armed conflicts, forcing regional players as well as the collective forces of the West to oppose Tehran's aggressive policy.

Correlative to the relevance of scientific work for the purpose of researching the posed problem, the author used several methods to obtain scientific results, which include a number of theoretical, complex, and empirical methods of scientific research, namely, the descent from the abstract to the concrete, analysis and synthesis, structural, the involvement of induction and deductions, simulations, observations, and comparisons.

The results of the study systematically single out three main foreign policy axes on which the Islamic Republic of Iran operates operationally, namely: "Middle East – South Caucasus – Eastern Europe". The indicated axis of operational directions of Iran's foreign policy activity answers the scientific question of the significance of Iran's role as a center of the destruction of regional security in the relevant geopolitical directions and conducts an analytical study of the connection between Iran's course and the possibility of the Third World War. The scientific study systematizes evolutionary changes in the US foreign policy course in the Near and Middle East region, considering elements of threats and violations of the balance of power by the Islamic Republic of Iran.

Key words: regional security, the Middle East, escalation, Iran, the Third World War, containment policy, arms supply, Russian-Ukrainian war.